ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Изборно веће Филолошког факултета у Београду, својом Одлуком бр. 1601/1 од 26. априла 2021. године, у складу са чланом 11. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, изабрало нас је у Комисију за писање извештаја о кандидатима који су се пријавили на конкурс за избор доцента за ужу научну област Италијанистика, предмет Италијански језик. Част нам је да Већу поднесемо следећи

И З В Е Ш Т А Ј

На конкурс за избор доцента за ужу научну област Италијанистика, предмет Италијански језик, објављен 12. маја 2021. у листу „Послови" бр. 933, пријавила се једна кандидаткиња, др Јелена Дрљевић, доцент на предмету Италијански језик на Катедри за италијанистику Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Уз пријаву на конкурс кандидаткиња доц. др Јелена Дрљевић приложила је сав потребни материјал који чине: биографија, оверена фотокопија Дипломе о стеченом високом образовању на Филолошком факултету у Београду, оверена фотокопија Уверења о стеченом академском називу мастера на Филолошком факултету у Београду, оверена фотокопија Дипломе о стеченом научном називу доктора наука на Филолошком факултету у Београду, списак објављених радова, сами радови, Изјава о изворности, извод из Матичне књиге рођених и Уверење о држављанству Републике Србије.

1. Биографски подаци

Др Јелена Дрљевић рођена је 17. 5. 1979. године у Београду где је завршила основну школу и гимназију. Дипломирала је 2002. године на Катедри за италијански језик и књижевност на Филолошком факултету у Београду. Године 2008. на истом факултету завршила је мастер студије и одбранила мастер рад из методике наставе страног језика под насловом „Развој вештине писане продукције на почетном нивоу учења италијанског језика". Године 2009. уписала је докторске студије на Филолошком факултету у Београду. У јуну 2012. пријавила је тему за израду докторске дисертације под насловом „Настава лексике и развој лексичке компетенције у почетној настави италијанског језика на академским студијама" (ментор проф. др Јулијана Вучо), коју је одбранила 10. 10. 2014. и стекла научни назив Доктора филолошких наука.

Дана 11. 10. 2012. засновала је радни однос на Филолошком факултету у Београду у звању лектора, а 13. 10. 2015. изабрана је у звање доцента за ужу научну област Италијанистика, предмет Италијански језик. На основним студијама ангажована је на предметима: Савремени италијански језик Г-3 и Г-4, Увод у усмено превођење за италијанисте 1 и 2, а на мастер студијама на предметима: Италијански језик струке, Технике писменог и усменог превођења 1 и 2 и Увод у консекутивно превођење 1 и 2.

2. Библиографија

Од претходног избора у звање доцента кандидаткиња је објавила следеће радове:

1. Дрљевић, Ј. (2015). Значај лексичких дефиниција у успостављању везе између форме и значења лексема на почетном нивоу учења италијанског као страног језика. *Наслеђе, часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, Vol. XII, Issue 31, 161–178. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. **(M51)**

2. Piletić, D. & Drljević, J. (2015). Il ruolo della traduzione nell'insegnamento del lessico di lingua italiana come LS a livello universitario. In: Nikodinovska, R. (prir.), *Atti del Convegno internazionale "Parallelismi linguistici, letterari e culturali – 55 anni di studi italiani"* (469–481). Skopje: Edizione dell'Università "Ss. Cirilo e Metodio". **(M33)**

3. Drljević, J. (2016). Insegnamento dei linguaggi settoriali negli studi filologici. Esperienza con gli apprendenti serbofoni d'italiano LS. In: Scotti Jurić, R., Poropat Jeletić, N. & Matticchio E. (prir.), *Atti del Convegno internazionale "Studi filologici e interculturali tra traduzione e plurilinguismo"* (493–506). Roma: Aracne editrice. (**M33)**

4. Drljević, J. (2016). Konsekutivno prevođenje u akademskom kontekstu: Iskustvo sa srbofonim studentima italijanskog kao LS. *Анали Филолошког факултета*, XXVIII, Vol. 1. 241–252. Београд: Филолошки факултет, Универзитет у Београду. **(M51)**

5. Дрљевић, Ј. (2018). Преводилачке универзалије у преводима економских текстова са италијанског на српски језик и њихове импликације у настави страног језика струке. *Наслеђе, часопис за књижевност, језик, уметност и културу*, Vol. XIV, Issue 39. 151–167. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. **(M24)**

6. Hajdu, D. & Drljević, J. (2018). Uticaj vladajućih kognitivnih kulturnih modela i vrednosti na uvredljive izraze vezane za figuru majke u švedskom i italijanskom jeziku. *Komunikacija i kultura online. Elektronski časopis za jezik, komunikaciju i kulturu*, God. 9, br. 9, 59–75. ISSN 2217-4257. http: //www.komunikacijaikultura.org/ **(M23)**

7. Drljević, J. (2019). Insegnare i linguaggi settoriali di una ls a livello universitario (il caso della lingua italiana). Il ruolo e le competenze dell'insegnante e dello studente. *Анали Филолошког факултета*, Vol. 31, No. 1, 213–232. Београд: Филолошки факултет, Универзитет у Београду. **(M51)**

Кратак опис радова објављених од последњег избора

1. У раду *Значај лексичких дефиниција у успостављању везе између форме и значења лексема на почетном нивоу учења италијанског као страног језика* ауторка испитује наставне инструкције и дидактичке активности које би допринеле превазилажењу или редуковању фазе у учењу и усвајању лексике страног језика која је присутна на почетним нивоима учења, а у вези је са потешкоћама у повезивању лексичких форми са исправним значењем, које даље може проузроковати успоравање процеса развоја рецептивних и продуктивних језичких вештина и отежано достизање комплекснијих лексичких знања. У том циљу, представила је сегмент ширег истраживања спроведеног на првој години студија италијанског као страног језика на Филолошком факултету у Београду. Истраживање је спроведено у виду експеримента у којем су две групе учесника (експериментална и контролна) биле подвргнуте различитој методици наставе лексике. Добијени подаци су анализирани квантитативно и квалитативно. Резултати експеримента су показали боље постигнуће експерименталне групе учесника и тиме доказали позитиван утицај примене лексичких дефиниција како у представљању нових лексема, тако и као врсте активности на часу.

2. У намери да допринесу позитивном сагледавању улоге превођења у савременој глотодидактици и прихватајући чињеницу да је превођење у великој мери присутно и у настави и учењу лексике страног језика, ауторке рада *Il ruolo della traduzione nell'insegnamento del lessico di lingua italiana come LS a livello universitario* представиле су могуће предности употребе вежби превођења у настави лексике италијанског као страног језика у академском контексту. У првом делу рада ауторке су представиле основне аспекте лексичке компетенције, објасниле шта се све подразумева под познавањем једне речи и навеле само неке од техника које је могуће користити у настави лексике. У другом делу свог рада испитале су улогу превођења као још једне технике коју је могуће користити у настави како би се употпунило познавање речи. Закључци који истичу позитивну улогу превођења у настави (нпр. богаћење вокабулара, исправно коришћење речника, усвајање лексиколошких и морфосинтаксичких правила, учење и усвајање нових културних концепата) поткрепљени су и резултатима добијеним анализом корпуса, састављеног од превода студената Катедре за италијански језик и књижевност Филолошког факултета у Никшићу, Универзитета Црне Горе.

3. У раду *Insegnamento dei linguaggi settoriali negli studi filologici. Esperienza con gli apprendenti serbofoni d'italiano LS* илуструју се, осим теоријског лингвистичког оквира у који је смештено питање стручних језика, и неки глотодидактички аспекти универзитетске наставе оријентисане на овај функционални језички варијетет. Описује се метод наставе превођења текстова техничке и научне природе у раду са србофоним студентима италијанског као страног језика. Један од циљева

ове наставе јесте да се студентима пете године студија на Катедри за италијанистику Филолошког факултета у Београду приближе специфична сазнања везана за овај микројезик, као и анализа и превођење текстова у којима су елементи овог језика доминантни, а о којима студентима имају редукована или никаква сазнања. У раду је, између осталог, испитана и могућност развоја аутономије студената у превођењу стручних текстова, и закључено да би већи број часова у великој мери могао допринети исправнијој употреби двојезичних и једнојезичних специјализованих речника.

4. С обзиром на све већу потражњу компетентних усмених преводилаца, тенденцију условљену језичком образовном политиком многих земаља и тржишном динамиком Европске уније, отварају се вишеструке могућности али и потребе за додатном обуком студената који страни језик уче на универзитету. Таква обука би представљала прагматичну компоненту, односно допуну постојећим теоријским и интердисциплинарним знањима из језика, књижевности и културе, која се стичу током четворогодишњих студија у оквиру основних академских студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду. У намери да се студенти оспособе за предстојеће захтеве тржишта рада, организован је, у оквиру једногодишњих мастер студија на Катедри за италијанистику, почетни курс консекутивног превођења. У раду *Консекутивно превођење у академском контексту: Искуство са србофоним студентима италијанског као ЛС* представљен је историјски контекст у коме се развија консекутивно превођење, даје кратак преглед научних истраживања из ове области и илуструје наставни приступ путем кога је студентима италијанског као страног језика по први пут представљен и приближен овај облик усменог превођења. Радом су, између осталог, представљени и изазови са којима су се студенти филолошких студија, навикнути, традиционално, на писано превођење, сусрели приликом првих активности усменог превођења.

5. У раду *Преводилачке универзалије у преводима економских текстова са италијанског на српски језик и њихове импликације у настави страног језика струке* представљене су и анализиране особености језика које су уочене у текстовима економске природе, а који су производ превода са италијанског на српски језик студената мастер студија Катедре за италијанистику Филолошког факултета Универзитета у Београду. Рад има два циља. Први циљ јесте да се утврди да ли у преводима на српски језик постоје следеће преводилачке универзалије: нормализација, поједностављење и објашњење, и уколико постоје, на којим су језичким нивоима највише изражене: морфолошком, синтаксичком или лексичком. Други циљ рада јесте да се, користећи добијене податке, дефинишу могуће импликације у настави превођења стручних текстова, понајвише с аспекта одређивања наставних упутстава и стратегија пре и током преводилачког процеса. Услед непостојања релевантног електронског корпуса економских текстова на српском језику (упоредног корпуса), као ни корпуса текстова из ове стручне области на италијанском и одговарајућег превода на српском језику (паралелног корпуса), истраживање о поменутим преводилачким универзалијама заснивало се искључиво на анализи превода студената. Резултати истраживања показују да се у преводима на српски језик појављују све наведене преводилачке универзалије, а детаљном анализом добијених података утврђено је да су оне најзаступљеније на

нивоу лексике, по којој се стручни текстови управо и издвајају од текстова писаних општим језиком. Добијени подаци употребљени су у сврху увођења нових наставних инструкција чиме је постигнут други циљ истраживања

6. Циљ рада *Утицај владајућих когнитивних културних модела и вредности на увредљиве изразе веуане за фигуру мајке у шведском и италијанском језику* јесте да се испита утицај владајућих когнитивних културних модела везаних за положај женских чланова породице (пре свега мајке) у шведском и италијанском друштву на увредљиве изразе у савременом шведском, односно италијанском језику. Основна претпоставка од које аутори рада полазе јесте да различити културни модели у шведском и италијанском друштву директно утичу на тематику увредљивих израза. Истраживање се заснива на квалитативном интервјуу са изворним говорницима ова два језика, док су добијени подаци обрађени методом дескриптивне анализе. У тумачењу резултата аутори се ослањају и на примере из речничке грађе, проширујући основне податке синонимним изразима који су у актуелној употреби у овим језицима. Резултати истраживања су показали да у овим језицима постоји јасна разлика у практичној употреби израза у којима се помиње мајка у циљу посредног вређања: у италијанском језику они су у свакодневној употреби, док их у шведском језику не налазимо. Анализом оваквих увредљивих израза и односа између владајућих когнитивних културних модела у овим друштвима, аутори рада су настојали да покажу да у италијанском језику још увек постоји пожељан модел понашања којим се даље дефинише положај и улога мајке у животу и породици и чијим се кршењем, путем одређених језичких израза, управо и долази до увредљивог ефекта. Такав модел је, с друге стране, из шведског друштва ишчезао, што практично онемогућава постојање сличних израза у савременом шведском језику.

7. У раду *Insegnare i linguaggi settoriali di una ls a livello universitario (il caso della lingua italiana). Il ruolo e le competenze dell'insegnante e dello studente* ауторка испитује улогу и компетенције наставника страног језика струке, с једне, и неопходне језичке компетенције студената, с друге стране. И једна и друга позиција анализирају се у контексту универзитетске наставе страног језика и у складу са наставним циљевима које такав контекст намеће. Основне премисе од којих ауторка рада полази у вези су са могућностима разумевања и превођења концептуалних (научних и стручних) садржаја исказаних на страном језику, код корисника чија је струка управо страни језик. Испитане су предности, али и слабе стране циљне групе, и представљени неки од модела превазилажења проблема који су присутни у случајевима превођења стручних садржаја о којима се поседују ограничена знања. Истраживање је спроведено у оквиру мастер курса Италијански језик струке Катедре за италијанистику Филолошког факултета у Београду.

Радови објављени пре избора у звање доцента:

1. Drljević, J. (2009). Razvoj veštine pisane produkcije na početnom nivou učenja italijanskog jezika. U: *Савремена проучавања језика и књижевности* (487–497). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. (рад са конференције штампан у целини)

2. Drljević, J. (2010). Uloga informatičkog jezičkog materijala u razvoju autonomnog učenja italijanskog jezika. U: Vučo, J. & Milatović, B. (prir.), *Autonomija učenika i nastavnika u učenju i nastavi jezika* (400–408). Nikšić: Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore. (рад са конференције штампан у целини)

3. Drljević, J. (2010). Politička korektnost i jezičke promene. Primer italijanskog jezika. U: Ilić, M. B. & Lopičić, V. (prir.), *Jezik, književnost, promene* (150–159). Niš: Filozofski fakultet. (рад са конференције штампан у целини)

4. Drljević, J. (2011). Učenje i usvajanje leksike. Specifičnosti leksike u usvajanju produktivnih jezičkih veština. *Савремена проучавања језика и књижевности* (441–450). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. (рад са конференције штампан у целини)

5. Drljević, J. (2011). Stavovi studenata u okviru akademskog obrazovanja nastavnika italijanskog jezika. Studija slučaja. U: Vučo, J. & Milatović, B. (prir.), *Stavovi promjena – promjena stavova* (208–215). Nikšić: Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore. (рад са конференције штампан у целини)

6. Drljević, J. (2011). Anotirane bibliografije naučnih radova u vezi sa temom učenja i usvajanja leksike L2. *Folia linguistica et litteraria: Časopis za nauku o jeziku i književnosti*, 3/4, 465–478. Nikšić: Institut za jezik i književnost, Filozofski fakultet.

7. Drljević, J. (2011). Nastava leksike stranog jezika na akademskim studijama. U: Akbarov, A. (prir.), *Languages for Specific Purposes in Theory and Practice* (159–168). Cambridge Scholars Publishing (United Kingdom), ISBN 978-1-4438-3381-3. (рад са конференције штампан у целини)

8. Drljević, J. (2012). Acquisizione del lessico nello studio dell'italiano L2 a livello iniziale. U: Pirvu, E. (prir.), *La lingua e la letteratura italiana in Europa*. *Atti del Convegno Internazionale di Studi di Craiova* (111–123). Craiova: Editura Universitaria. (рад са конференције штампан у целини)

9. Drljević, J. (2012). Ciljna grupa i tipologija zadataka u stvaranju govornog korpusa italijanskog kao J2. Projekat Esnakit. U: Вранеш, А., Марковић, Љ., Александре, Г. (прир.), *Учење на даљину и интерактивна настава* (285–293). Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду и Народна библиотека, Канзас: Универзитет Емпорија. (рад са конференције штампан у целини)

10. Drljević, J. (2012). Receptivna i produktivna leksika u učenju stranog jezika. *Анали Филолошког факултета*, XXIV, Вол. 2. 111–119. Београд: Универзитет у Београду.

11. Drljević, J. (2013). Insegnamento del lessico d'italiano L2. Alcuni aspetti glottodidattici. U: Milinković, S., Samardžić, M. (prir.), *Italica Belgradensia. Atti del Convegno internazionale Oltre i confini: aspetti transregionali e interculturali dell'italiano*. Vol. 2. 276–291. Beograd: Filološki fakultet.

12. Drljević, J. (2013). Individualna leksika i stilske kolokacije u delu Gorana Petrovića. U: Вучо, Ј., Половина, В. (прир.), *Филолошка истраживања данас*. *Савремени токови у лингвистичким истраживањима*, III (2), 379–395. Београд: Филолошки факултет. (рад са конференције штампан у целини)

13. Drljević, J. (2014). Alcuni percorsi d'evoluzione nell'insegnamento del lessico LS. U: Milinković, S., Samardžić, M. (prir.), *Italica Belgradensia*, Vol. 2. 77–92. Belgrado: Facoltà di filologia, Università di Belgrado, ISSN 0353-4766.

14. Drljević, J. (2014). Mogućnosti razvoja kolokacione kompetencije na početnom nivou učenja italijanskog kao LS na akademskim studijama. U: Гудурић, С., Стефановић, М. (прир.), *Језици и културе у времену и простору*, III (599–606). Нови Сад: Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду. (рад са конференције штампан у целини)

15. Drljević, J. (2015). Attività ludiche nell'insegnamento del lessico d'italiano LS: Forme e significati. U: Klimkiewicz, A., Malinowska, M., Paleta, A., Wrana, M. (prir.), *L'Italia e la cultura europea* (517–525). Firenze: Franco Cesati Editore. (рад са конференције штампан у целини)

Кратак опис радова објављених пре избора у звање доцента

У раду *Развој вештине писане продукције на почетном нивоу учења италијанског језика* др Дрљевић је испитала етапе развоја писане продукције језичке вештине на почетном нивоу учења италијанског језика. Развој ове језичке вештине пратила је код студената прве године студија на Катедри за италијанистику. Обрађени су писмени задаци са три провере знања: након три, шест и девет месеци курса. Направљен је попис пет типова грешака: ортографских, морфолошких, синтактичких, лексичких, као и грешака у вези са комуникативном ефикасношћу текста, а потом урађена анализа узрока њиховог настајања. Резултати анализе показали су да се грешке најчешће праве услед негативног трансфера, аналогије са српским или енглеским језиком, а многе су и последица хипергенерализације правила или погрешно научених и усвојених речи и израза. У сваком случају, сви писани задаци су, упркос великом броју грешака разноврсне природе, задржали висок ниво комуникативности. Овакви корпуси, између осталог, сведоче о постојању међујезика, као специфичне фазе између учења и усвајања, и представљају материјал који може бити посебно користан наставницима током креирања и прилагођавања тока наставе.

Радом *Улога информатичког језичког материјала у развоју аутономног учења италијанског језика* др Дрљевић је показала како је могуће развити и унапредити аутономију у учењу италијанског језика уз помоћ дидактичког материјала који се може наћи на Интернету и због чега сматра да је компјутер одличан инструмент за индивидуално извођење лингвистичких активности. Такође, дала је информације о развоју употребе овог средства у дидактичке сврхе од шездесетих година до данас: од машине која подучава до интегрисаног материјала за наставу. Кандидаткиња Дрљевић предложила је и на који начин ученик може сам да организује и прати процес учења и сопствени напредак у усвајању језичких вештина ван учионице.

У раду *Политичка коректност и језичке промене. Пример италијанског језика*, др Јелена Дрљевић приказала је како се развијао феномен политичке коректности у италијанском језику и које су његове директне импликације на динамични процес језичких промена, као и да ли постоји лингвистичко и социјално оправдање за ову појаву која је посебно раширена у појединим језицима. Примере језичких промена овог типа узела је из италијанског језика у којем је уочљиво велико присуство политички коректних израза.

Циљ рада *Учење и усвајање лексике. Специфичности лексике у усвајању продуктивних језичких вештина* јесте да повеже две битне, апсолутно условљене компоненте језичке компетенције: лексику с једне и овладавање продуктивним језичким вештинама с друге стране. У раду се др Дрљевић пре свега бави лексиком и продуктивним вештинама у ширем контексту учења и усвајања страног језика. Ауторка је испитала специфичности лексике у писаној и усменој продукцији у уџбеницима Rete 1 и Rete 2 који су се, у време спровођења истраживања, користили у настави на првој години учења италијанског језика на Катедри за италијанистику Филолошког факултета у Београду. Анализа лексике у вежбањима у којима се развија вештина писане продукције полази од основних врста текста и, на основу њих, избора најприкладније лексике, док је, код усмене продукције, акценат био на одабиру лексике у односу на социолингвистичке факторе и прагматичку димензију конверзације.

Циљ рада *Ставови студената у оквиру академског образовања наставника италијанског језика. Студија случаја* јесте испитивање ставова студената у вези са осмишљавањем, организацијом, добрим и лошим странама хоспитовања како би се програм академског образовања будућих наставника италијанског језика могао усавршавати. До података о овом проблему кандидаткиња је дошла анализом резултата анкете спроведене на учесницима курса Стратегије и технике наставе италијанског језика. Један од података тиче се и коментара студената да је број часова хоспитовања недовољан, на основу чега је закључено да би се овај сегмент обуке будућих наставника италијанског језика могао проширити у оквиру пете године студирања, која се на Филолошком факултету у Београду поклапа са мастер студијама.

Прегледним радом *Anotirane bibliografije naučnih radova u vezi sa temom učenja i usvajanja leksike L2*, др Дрљевић је начинила избор радова за који сматра да читаоцу могу бити од користи у стицању увида у најновија истраживања на пољу проучавања различитих аспеката лексике Л2: одређивање и селекцију лексичког обима, формално и контекстуализовано подучавање лексике, дефинисање лексичке компетенције, улогу матерњег језика у усвајању лексике Л2 и многе друге.

У раду *Nastava leksike stranog jezika na akademskim studijama*, др Дрљевић бави се у највећој мери академском лексичком компетенцијом страног језика. Узимајући у обзир специфичан наставни контекст учења страног језика за потребе филолошких студија, кандидаткиња настоји да дефинише лексику страног језика академског окружења, као и поједине аспекте њеног подучавања, сматрајући да о усвајању овакве лексике треба размишљати као о неодвојивој компоненти курикулума будућих наставника и преводилаца. У том смислу, поставља бројна питања: на који начин се може најбоље приближити студентима лексика страног језика, како организовати планско (одвојено) учење лексике будући да је и процес усвајања лексике у оквиру усвајања Л2 одвојен сегмент, који је или какав треба да буде крајњи циљ учења и усвајања лексике страног језика у факултетском контексту, како ће се, где и када нова лексика користити и слично. Циљ рада је да се дефинишу оквири овог битног језичког нивоа и дају препоруке како треба да буде организована настава лексике Л2 у вези са потребама студената филолошких студија.

Циљ рада *Acquisizione del lessico nello studio dell'italiano L2 a livello iniziale* јесте да се провери примењивост модела процеса лексичког развоја аутора Н. Јианга (Jiang, 2000; Jiang 2002; Jiang 2004) у чијој је основи Левелтов лексички модел (Levelt, 1989). Овај модел примењен је на италијански језик као међујезик србофоних ученика. Анализом грешака из писмених састава студената кандидаткиња Дрљевић је настојала да пружи одговор на психолингвистичке разлоге који су грешке иницирали.

У раду *Циљна група и типологија задатака у стварању говорног корпуса италијанског као Ј2* на првом месту се износе детаљни подаци везани за циљну групу која је у мају 2010. године, у оквиру пројекта Евалуација стандардизације наставе академског италијанског Катедре за италијанистику Филолошког факултета у Београду, учествовала у тестирању нивоа компетенције усмене продукције италијанског језика.

У раду *Рецептивна и продуктивна лексика у учењу страног језика* износе се теоријске смернице неопходне за схватање појмова рецептивног и продуктивног лексичког фонда. Ауторка је испитала основне разлике између ова два нивоа лексичког знања и њиховог употребног потенцијала и дала предлог наставних активности уз помоћ којих је могуће активирати механизме трансфера лексичких јединица из пасивног у активни фонд.

У раду *Insegnamento del lessico d'italiano L2. Alcuni aspetti glottodidattici* др Дрљевић говори о глотодидактичким аспектима наставе лексике италијанског као страног језика. У раду се анализира настава лексике на академским студијама италијанског језика на Филолошлом факултету. О посебностима наставе лексике своје ставове изнели су наставници који су општег мишљења да је лексички инпут доброг квалитета и довољно присутан у настави, али да је настава лексике недовољно систематизована у оквиру силабуса појединачних језичких курсева. Наставници, у највећем броју случајева, као наставни стил користе фокус на форму, док нове речи представљају на италијанском језику. Неки од узрока недовољног познавања лексике, према мишљењу наставника, јесу: рад у групама са великим бројем студената, избор приручника, неусклађеност између теоријских предмета и лексичких или неких других садржаја итд.

Циљ *рада Индивидуална лексика и стилске колокације у делу Горана Петровића* јесте да се одреди улога индивидуалне лексике писца у процесу богаћења лексике српског језика. Др Дрљевић је утврдила да изложена лексика подлеже одређеним творбеним механизмима, да су ти механизми системски у делу овог писца и да су испитане творенице настале у складу са творбеним моделима српског језика.

У раду *Alcuni percorsi d'evoluzione nell'insegnamento del lessico LS*, ауторка се бави еволуцијом наставе лексике страних језика, подвлачећи посебно улогу метода у настави лексике, броја речи, селекције речи, начина посредовања нових речи итд. Ови проблеми у настави у уској су вези са сложеношћу и специфичношћу лексичких система посебних језика.

Добро познавање колокационог аспекта лексике омогућава ученицима ЛС да увећају флуентност у језичком изражавању, приближе своју језичку компетенцију компетенцији изворних говорника чинећи на тај начин своје познавање ЛС аутентичнијим, спонтанијим и природнијим. Сматра се, такође, да

суштина познавања језика лежи управо у познавању њених колокација односно могућности комбиновања јединица лексике. У раду *Могућности развоја колокационе компетенције на почетном нивоу учења италијанског као ЛС на академским студијама* представља се модел наставе лексике који има за циљ развијање колокационе компетенције у италијанском језику путем осмишљених наставних инструкција и активности.

У раду *Attività ludiche nell'insegnamento del lessico d'italiano LS: Forme e significati*, др Дрљевић се бави лудичким активностима у настави лексике италијанског као страног, поклањајући пажњу главним аспектима овог проблема, односу форме и значења речи и дајући одговоре на питања о начину усвајања форме и садржаја речи, врсти лексичких лудичких активности у настави итд.

Докторски рад *Настава лексике и развој лексичке компетенције у почетној настави италијанског језика на академским студијама*, представља веома обимно истраживање новог дидактичког поступка у настави лексике. Уочивши бројне проблеме у овом сегменту почетне наставе италијанског језика на академском нивоу, др Дрљевић је приступила проналажењу другачијег приступа у настави лексике. У оквиру иновативног приступа оформила је унапред смишљене наставне инструкције које би се уз већ познате активности, технике и стратегије примењивале следећи нове теоријске оквире.

Кандидаткиња је доказала да је на почетном нивоу учења страног језика неопходно инсистирати на формалним аспектима лексема како кроз наставни инпут тако и путем активности на часу. На тај начин ученици не само да постижу боље резултате у учењу и продукцији правилне форме лексеме, већ се истовремено постиже већа заинтересованост за циљни језик, његова правила и начин функционисања.

У настави лексике издваја се и представљање контрастивних разлика између циљног језика и матерњег или другог страног језика ученика. Током трајања истраживања експерименталној групи студената кандидаткиња је указивала на контрастивне проблеме најфреквентнијих лексема циљног језика и одговарајућих лексема језика који су ученицима познати (матерњи, енглески, шпански или француски). Резултати су показали да се овакав избор није позитивно одразио на учење и меморисање свих речи. На основу таквих резултата кандидаткиња је закључила да контрастивне проблеме треба у настави представљати у зависности од тренутног нивоа познавања циљног језика и способности ученика да о лексичком систему размишљају на начин који неће угрозити исправно коришћење одређене јединице. Такође, не треба изгубити из вида ни третирање лексема јаког семантичког потенцијала чије једно од значења изражава појам за који у матерњем језику студената не постоји посебна реч. У случају оваквих лексема кандидаткиња сматра да треба унапред одредити врсту наставне инструкције, активности и количину инпута.

На основу добијених резултата ауторка закључује да је коришћење лексичких дефиниција од вишеструког значаја за наставу лексике страног језика. Представљање нових лексема путем једноставних дефиниција доприноси развоју рецептивних вештина. Учење нових лексема кроз дефиниције доприноси лакшем меморисању циљне лексеме истовремено утичући на понављање познатих лексема, али и на развој вештине усмене продукције. Инсистирање на кратким

лексичким дефиницијама кроз низ активности на часу позитивно утиче и на мотивацију код ученика, чинећи да се постепено превазиђе или макар смањи страх од конверзације на нематерњем језику.

Резултати до којих је кандидаткиња дошла у вези са неким лексемама наводе на размишљање о осмишљавању посебних модула унутар наставе лексике страног језика којима би претходила детаљнија теоријска истраживања лексема јаке диспонибилности јер њихово представљање, увежбавање и меморисање заслужују посебну пажњу у наставној пракси.

Резултати истраживања су показали и да могућност коришћења неке лексеме утиче на успех у њеном меморисању. Овај критеријум је могуће задовољити претходном анализом потреба ученика.

У почетној настави лексике страног језика неопходно је одредити тренутак у којем ће се ученицима пружити целокупна деривациона слика једне лексеме. Кандидаткиња долази до закључка да је такав приступ могућ на нивоу А2, али искључиво са фреквентним речима. Тако се од најнижих нивоа позитивно утиче на развој усмене продукције и аутономије – ученик се подстиче да размишља о правилима творбе речи.

Резултати експеримента који упућују на боље познавање синонимног аспекта лексема у експерименталној групи довели су до закључка да тај сегмент продубљивања знања о лексемама не треба да има предност у односу на учење и усвајање антонима. Кандидаткиња закључује да такав резултат заслужује даљу анализу која би укључила и истраживања која се тичу процеса усвајања страног језика са становишта психолингвистике и описивања функционисања менталног лексикона, те продубљивања знања о функционалности лексема.

Судећи према добијеним резултатима, активности којима се студентима скреће пажња на постојање лексичких колокација имају позитиван ефекат без обзира на ниво познавања лексике. Расте свест о лексичком окружењу појединачних јединица, о потенцијалу и ограничењима лексичког колоцирања. Током навикавања на устаљене лексичке комбинације код студената се повећава број усвојених лексема, изоштрава се смисао за употребу једних а не других лексичких јединица уз одређене нуклеусе, продукција постаје једноставнија и бржа, а језички израз природнији.

На основу истраживања потврђена је хипотеза да наставне инструкције и активности треба уводити постепено. У овако конципираној настави лексике неопходно је обезбедити консолидовање претходних знања ученика пре него што се инпут обогати додатном количином нових информација.

Сумирајући закључке истраживања, уочава се да је др Дрљевић у проучавању лексичког система успоставила везу између досадашњих теоријских достигнућа и могућности проналажења нових метода, дидактичких поступака и модела, као и организовања практичних реализација за његово учење, усвајање и правилну употребу.

3. Учешће на научним конференцијама

Учешће на научним конференцијама од претходног избора у звање доцента:

1. Преводилачке универзалије у преводима економских текстова са италијанског на српски језик и њихове импликације у настави страног језика струке. Четврта међународна конференција Друштва за стране језике и књижевности Србије „Страни језик струке и професионални идентитет", Учитељски факултет Универзитета у Београду, 29. и 30. септембар 2017.
2. Insegnare i linguaggi settoriali di una LS a livello universitario (il caso della lingua italiana). I ruoli e le competenze dell'insegnante e dello studente. International symposium "Teaching languages for specific and academic purposes in higher education: English, Deutsch, Italiano", Language Centre of the Free University of Bozen-Bolzano, June 29, 2018.
3. Drljević, J., Zavišin, K. Vučo, J. Le sfide terminologiche italiano-serbe nella formazione dei futuri insegnanti di italiano. The 2nd International Conference of the Slovene Association of LSP Teachers "Languages for Specific Purposes: Opportunities and Challenges of Teaching and Research", online from 15 to 16 October 2020.
4. Дивулгативни медицински текстови на италијанском језику као дидактички материјал. Пета међународна конференција Друштва за стране језике и књижевности Србије „Језик – струка – наука – 2.1", Учитељски факултет Универзитета у Београду, online 24. и 25. Април 2021.
5. Изазови у извођењу *online* наставе италијанског језика у академском контексту. Стручно-научни скуп на националном ниову „Васпитање и образовање у дигиталном окружењу", Педагошко друштво Србије, Одељење за педагогију и андрагогију, Филозофски факултет Универзитета у Београду, online 15. мај 2021.

4. Оцена резултата педагошког рада

Кандидаткиња остварује одличне резултате у раду са студентима на основним и мастер студијама. Подстиче студенте на активно учешће у наставном процесу, одржава са студентима колегијални и саветодавни контакт. Узорно организује своје курсеве и одржава сталну комуникацију са студентима користећи савремена дидактичка средства. Саветује студенте и помаже им у њиховим настојањима да добију стипендије за усавршавање у Италији и другим земљама.

Др Дрљевић је увек савесно обављала своје радне обавезе, са пуним фондом часова, на предметима Савремени италијански језик Г-3 и Г-4 и Увод у усмено превођење за италијанисте 1 и 2 којима се посветила са ентузијазмом, примењујући нова сазнања из дидактике италијанског језика, делујући као поуздан сарадник у наставничком тиму. Као сарадник на предмету на мастер студијама Италијански језик струке, др Дрљевић је показала своје квалитете школованог едукатора будућих преводилаца и наставника, упорност, истрајност, иновативност и спремност за индивидуални и тимски рад.

Др Јелена Дрљевић активно учествује у креирању силабуса за предмете из области италијанског језика, језика струке и консекутивног превођења на основним и мастер студијама на Катедри за италијанистику. Др Дрљевић је ангажована у осталим облицима ваннаставних активности примереним њеном статусу.

5. Менторства у изради мастер радова

Др Јелена дрљевић била је ментор приликом израде пет мастер радова:

1. Александра Ђонић, *Италијански језик струке у области машинства: анализа стручних термина у упутству за употребу мађине за обраду дрвета*, 26. 6. 2020.
2. Наташа Јанковић, *Језик струке у области гастрономије*, 26. 6. 2020.
3. Јована Добријевић, *Језик струке у области медицине: анализа језика у доба здравствене кризе*, 14. 7. 2020.
4. Бојана Парента, *Језик струке у области економије: анализа стручних термина у програму економских мера Републике Италије у борби против КОВИД-19*, 1. 10. 2020.
5. Магдалена Вуловић, *Италијански језик физике – анализа текстова из уџбеника и дивулгативне штампе*, 9. 2. 2021.

6. Учешће у научним пројектима

Др Јелена Дрљевић учествовала је у два међународна пројекта:

1. *World Wide Style second edition project* – пројекат мобилности Универзитета у Торину (Dipartimento di Lingue e letterature straniere e culture moderne), 1. 10. 2015–25. 12. 2015.
2. *Esplorare (con) i Dizionari Digitali* (https://esploradizionari.i-learn.unito.it/) у сарадњи са професорком Карлом Марело (Dipartimento di Lingue e letterature straniere e culture moderne), Универзитет у Торину. Пројекат је трајао у школској 2019/2020. и 2020/2021. (у току).

7. Остали стручни ангажмани и активности

Др Јелена Дрљевић је активна у организацији и реализацији семинара за обуку наставника италијанског језика у основним и средњим школа у Србији:

1. *Развој језичких компетенција код ученика средњошколског узраста*, у коауторству са проф. др Јулијаном Вучо и доц. др Катарином Завишин. Семинар је организовала Фондација Темпус у оквиру Недеље страних језика, 3. и 4. октобра 2018. у хотелу Метропол у Београду.
2. *Особености ефикасних дидактичких интервенција с циљем развоја компетенција ученика италијанског као страног језика*, у коауторству са доц. др Невеном Цековић, доц. др Наташом Јанићијевић и др Миленом Поповић. Семинар је акредитовао Завод за унапређивање образовања и васпитања (ЗУОВ) и реализован је у сарадњи са Центром за стално образовање и евалуацију 25. 5. 2019. на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

3. *Писана продукција, КЛИЛ и пројектно оријентисана настава страног језика*, у коауторству са проф. др Јулијаном Вучо и доц. др Катарином Завишин. Семинар је реализован у сарадњи са Италијанским институтом за културу и одржан 7. 12. 2019. у Италијанском институту за културу у Београду.

4. *L'insegnamento delle lingue straniere online e l'approccio comunicativo*, у коауторству са проф. др Јулијаном Вучо и доц. др Катарином Завишин. Семинар је реализован у сарадњи са Филолошким факултетом Универзтета у Београду и Италијанским институтом за културу у Београду и одржан online 20. 3. 2021.

Др Јелена Дрљевић одржала је два предавања по позиву:

На позив Филолошког факултета Универзитета Црне Горе са седиштем у Никшићу одржала је 15. 3. 2019. предавања на следеће теме: *Италијански језик струке – између теорије* и праксе и *Усмено превођење у 21. веку*.

На позив Катедре за стране језике и књижевности и модерне културе (Dipartimento di Lingue e letterature straniere e culture moderne) Универзитета у Торину одржала је 26. 3. 2021. online предавање *Увод у усмено (консекутивно) превођење*.

Др Јелена Дрљевић члан је Друштва за стране језике и књижевности Србије.

Резензирала је радове за следеће часописе: *Italica Belgradensia* (часопис Катедре за италијанистику Филолошког факултета у Београду), *Теме* (Универзитет у Нишу), *Folia linguistica et litteraria* (Универзитет Црне Горе, Филолошки факултет Никшић), *Живи језици* (Друштво за стране језике и књижевности Србије), *Речи* (Алфа универзитет, Факултет за стране језике).

Др Јелена Дрљевић била је у више наврата члан или председник комисије за избор у звање сарадника или наставника:

- Александар Леви, виши лектор, изабрана за председника комисије на Изборном већу одржаном 15. 03. 2017. године;
- Милена Поповић Pisarri, лектор, веће од 18. 09. 2017. године;
- Весна Петровић, наставник страног језика, веће Војне академије из Београда од 25. 10. 2017. године;
- Никола Јанковић, лектор, веће Филозофског факултета у Косовској Митровици од 18. 04. 2018. године;
- Александар Леви, виши лектор, веће од 24. 08. 2020. године;
- Јелена Пухар, лектор, веће од 14. 09. 2020. године.

8. Закључно мишљење и предлог Комисије

Из свега наведеног закључујемо да др Јелена Дрљевић у потпуности испуњава све Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду и Статутом Филолошког факултета прописане услове за избор у звање за које конкурише. На основу неспорног научног доприноса, академских активности и одличних резултата педагошког рада, Комисија са изразитим задовољством предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да **др Јелену Дрљевић изабере у звање доцента за ужу научну област Италијанистика, предмет Италијански језик**.

Београд, 23. јун 2021.

Чланови Комисије:

Др Драгана Радојевић, доцент
Филолошки факултет Универзитета у Београду

Др Мила Самарџић, редовни професор
Филолошки факултет Универзитета у Београду

Др Данијела Ђоровић, ванредни професор
Филозофки факултет Универзитета у Београду